

in dezen tijd, dat er personen en groepen van personen zijn, die voorloopige vrijstelling van dienst ontvangen, omdat deze vrijstelling in het algemeen belang wordt geacht. Is het dan van belang voor het land, dat bijv. postkommiezen de voorloopige vrijstelling ontvangen en wij, artsen, niet? Heeft het land dan geen bijzonder belang bij een voldoende voorziening in de geneeskundige practijk? Dat er een noodtoestand heerscht, wordt wel het duidelijkst bewezen door den oproep van den minister van binnenlandsche zaken voor artsen, om op het platteland waar te nemen. Gevallen als onlangs gebeurd te Sassenheim zouden er wel meer te vermelden zijn.

Alle gemobiliseerde collega's, niemand twijfelt er aan, zullen met liefde hun beste krachten geven, als eens het ergste mocht gebeuren, doch het leiden van een zoo nutteloos leven als van een gemobiliseerd arts in de tegenwoordige omstandigheden, moet moedeloosheid wekken. Men zegge niet: wanneer wij u artsen voor het meerendeel naar huis sturen, waarom dan geen andere groepen van burgers, die ook noode gemist worden; onze soldaten presteeren het meeste door hun tegenwoordigheid, door hun gemobiliseerd zijn; van ons, non-combattanten wordt alleen gevraagd den geneeskundigen dienst bij het leger te verzorgen en hiervoor zijn nu zeker $\frac{3}{4}$ onzer ruimschoots voldoende.

Ten slotte een vraag. Zou het niet liggen op den weg van ons hoofdbestuur, deze zaak eens ter hand te nemen, zoowel door bespreking met den minister als bijv. door het houden van een enquête onder de betrokken collega's? Het is toch niet alleen in het belang der betrokken artsen, doch in dat van het geheele volk, dat het zijn artsen terugkrijgt, die hun tijd nu zoek brengen in een positie, waarin zij voor verreweg het grootste aantal geheel overbodig zijn.

Voor sympathiebetuigingen van gemobiliseerde collega's houden wij ons ten slotte ten zeerste aanbevolen. Wanneer onze gerechtvaardigde wenschen daarheen gericht worden, waar zij hooren, dan, wij zijn er zeker van, zal er aan voldaan worden.

De reserve-officieren van gezondheid bij het 9de regiment infanterie.

Oisterwijk,
6 Maart 1915.

S. DE WALLE
W. L. PEL.

Alle groepen van landskinderen lijden onder den huidige toestand. Ook de artsen, in veelerlei opzicht. Dat is onvermijdelijk. Dat sommige personen, als kommiezen der posterijen, vrijstellingen erlangen, schijnt ons geen argument, waarom ook de dokters datzelfde zouden mogen eischen. Gegeven, dat het algemeen belang evenzeer verlangt, dat zooveel mogelijk gemobiliseerde dokters weer in de practijk terugkomen, als dat de dienst der posterijen zooveel mogelijk geregeld blijve verlopen, blijft het verschillend belang, dat het leger heeft bij het aanwezig zijn of missen van enkele geweerdragers meer of minder, en bij het bij de hand hebben of niet van den geneeskundigen dienst, op volle kracht. Het eerste schijnt redelijkerwijze van minder beteekenis dan het tweede. Barst morgen plotseling een conflict uit, dan staan wij misschien, eer wij het goed weten, ergens aan de grens met ettelijke honderden, zoo niet duizenden, gewonden. Dat bij dit mogelijke vooruitzicht het legerbestuur wél eenige soldaten, maar geen enkelen officier van gezondheid wil missen, lijkt ons volkomen verklaarbaar. Bovendien wordt de zaak voor de artsen er niet eenvoudiger op, dat, naast het algemeen belang, ook hun persoonlijk eigenbelang meespreekt. Het persoonlijk belang moet hier zooveel als kan buiten blijven, want waar trekt men anders de grens?

Redactie.

STEUN AAN BELGISCHE COLLEGAE.

Van een paar zijden, vanwaar bijdragen voor ons hulpfonds inkwamen, werd onzen penningmeester de vraag gesteld, of wij niet eens gedetailleerde opgave kunnen doen in dit *Tijdschrift* van onze uitgaven. Om verschillende redenen is dit vooral snog

moeilijk; wij hadden ons dan ook voorgesteld daarmee nog wat te wachten, vooral ook omdat dan zal blijken, dat het grootste gedeelte der ons gezonden bedragen nog niet is uitgegeven en dit tot ongewenscht gevolg kan hebben, dat men ophoudt, ons geldelijk te steunen. Wanneer wij mededeelen, dat wij op het oogenblik voor een collega met zijn gezin in een plaats in Limburg de huishuur betalen, dat wij hetzelfde doen voor de vrouw van een collega met groot gezin in een dorp in Noord-Brabant, dat wij verschillenden aanstaanden collegae geldelijken steun verleen, hetzij voor huisvesting, hetzij voor noodzakelijke kleine uitgaven, wanneer zij overigens gastvrijheid genieten, dan hebben wij voorloopig onze voornaamste uitgaven gemeld. Maar wij hebben, zooals ik al vroeger opmerkte, vele voorloopige toezeggingen gedaan voor collegae, die nog in België zitten, maar den tijd zien komen, dat zij gaarne hun gezin „à l'abri" willen weten. Ook komen wij plotseling voor belangrijke uitgaven te staan. Zoo bereikte ons een paar weken geleden plotseling de mededeeling, dat men de vrouw van een collega, (die zelf krijgsgevangen is), welke in hulpbehoevende omstandigheden verkeerde, die zich zelf blijkbaar niet wilde aanmelden, met haar groot gezin naar een vluchtoord wilde overbrengen, omdat zij zonder middelen was. Men begrijpt, dat wij gelukkig waren, terstond te kunnen seinen, dat zij op onze kosten kon blijven waar zij was en dat wij voor haar zullen zorgen. Dergelijke plotselinge uitgaven kunnen meer voorkomen. Men blijve ons dus steunen, vooral ook op de manier van sommige afdelingen. Zoo ontvingen wij van de afdeling Groningen een flink bedrag uit de kas plus een nog grooter bedrag van de leden onderling; zoo hebben verscheidene afdelingen, blijkens de verantwoording van onzen penningmeester, ons bedragen toegezonden, bereikten ons zendingen uit Amerika, Indië, Weenen. . . .

Wij zullen later in dit *Tijdschrift* wel een volledige verantwoording plaatsen. Ik hoop zéér, dat het eindbedrag van de ingekomen gelden dan belangrijk hooger zal blijken, dan het op het oogenblik nog is. Intusschen zijn wij natuurlijk uiterst dankbaar aan allen, die ons met hun bijdragen hebben verblijd.

De secretaris van de afd. Meppel en O.

Meppel, 9 Maart 1915.

JUL. LEYDESDORFF.

HUISVERZORGING EN PLAATSGEBREK IN DE AMSTERDAMSCH ZIEKENHUIZEN.

In het nummer van dit *Tijdschrift* van 6 Maart jl. zegt de arts KROPVELD, dat tegen de hulp van de Vereeniging Huisverzorging soms wordt opgezien, „omdat, daarmee weer iemand in het huishouden komt, die alweer gevoed moet worden”.

Mogen ondergeteekenden, bestuursleden van bovengenoemde vereeniging, even opmerken, dat bij verzorging in zeer arme gezinnen de huisverzorgster van de vereeniging nog afzonderlijk kostgeld ontvangt, zoodat haar voeding niet ten laste van het arme gezin komt?

Amsterdam,
9 Maart 1915.

L. F. DRIESSEN.
CORNELIA DE LANGE.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

De geneeskundige dienst bij het leger tijdens de mobilisatie.

In de laatste maanden is de geneeskundige dienst tijdens de mobilisatie eenige malen in de tusschen de Tweede Kamer en den minister van oorlog gewisselde stukken ter sprake gekomen; enkele punten daaruit mogen hier worden medegedeeld.

In het voorloopig verslag omtrent de staatsbegroting voor 1915, wat betreft het departement van oorlog, werd door enkele leden de klacht geuit, dat de geneeskun-